

Таблиця 4

Динаміка показників що впливають на формування чистого прибутку сільськогосподарських підприємств в Україні за 2012-2014 рр.

Показник,ман. грн.	Роки			Темп росту,%	
	2012	2013	2014	2013/2012	2014/2013
Чистий дохід від реалізації продукції	160547,7	163087,7	214972,5	101,58	131,81
Інші доходи	6001,0	9901,7	5414,5	165,00	54,68
Операційні витрати	158667,7	73150,3	212891,7	46,10	291,03
Інші витрати	13513,8	14320,6	27638,3	105,97	193,00
Чистий прибуток (збиток)	26787,2	14984,5	21481,3	55,94	143,36

Отже на рівні підприємства шляхами підвищення рентабельності є збільшення темпів росту виручки від реалізації та зниження темпів росту операційних витрат.

Сільськогосподарські підприємства в ринкових умовах господарювання незалежно від їх бажання є постійними учасниками конкурентної боротьби на ринку споживачів. Конкуренція проявляється в боротьбі за розширення клієнтської бази.

Однак за даної конкуренції сільськогосподарських підприємств не можна забувати про проблему неефективного контролю операційних витрат. Тому потрібно застосовувати ефективні інструменти менеджменту для управління витратами. Від правильності вибору конкурентної стратегії розвитку підприємства буде залежати ефективність його діяльності в перспективі.

Ефективна діяльність сільськогосподарських підприємств буде забезпечувати розвиток економіки України в цілому.

Література:

1. Савицкая Г.В. Экономический анализ / Г.В. Савицкая-8-е изд., перераб. – М.: Новое знание, 2003.-640с.
2. Рентабельність операційної діяльності підприємств за видами економічної діяльності за 2012-2014 рр./ Державний комітет статистики України.-[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Формування чистого прибутку(збитку) підприємств за видами економічної діяльності за 2012-2014 рр./ Державний комітет статистики України.-[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК ПОКАЗНИК ДІЄВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

ЧУЙКОВА О. О.

Харківський національний технічний університет сільськогосподарства імені Петра Василенка

**Науковий керівник – ст. викладач
Богданович О. А.**

Рівень життя – багатоаспектне поняття, що охоплює широке коло соціально-економічних, національних, релігійних та інших відносин, які характеризують умови життєдіяльності людини, сім'ї, різних соціальних верств населення окремих регіонів і країни в цілому.

Дослідженням теоретико-методологічних аспектів рівня життя займалися такі видатні вчені: У. Петті, Ф. Кене, А. Сміт, Д. Рікардо та ін.

Зміст поняття «рівень життя» розглядається як через економічну, так і через соціальну складові. Економічна складова рівня життя вклучає: обсяг фонду життєвих засобів тобто кількість споживчих благ (товарів і послуг), призначених для споживання; реальну заробітну плату; рівень доходів населення і заощадження; структуру предметів споживання та послуг особи, сім'ї; структуру витрат доходів сім'ї; рівень зайнятості; житлово-побутові умови; умови праці та відпочинку.

Соціальна складова рівня життя визначається за такими критеріями: забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її існування; реалізація права кожної людини на вільний розвиток особистості; гарантія прав на працю, освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, безпеку життя; участь особи у громадсько-політичній і культурній діяльності; соціальна забезпеченість людини, сім'ї, соціальних і національних меншин; рівень соціально-комунальної інфраструктури.

В Україні, як і в колишньому СРСР, а також у багатьох розвинених країнах світу бідність існувала завжди. Проте вона була скрізь різною. Як соціальна проблема бідність у Радянському Союзі була визнана наприкінці 50-х - на початку 60-х років ХХ ст. з появою статистики розподілу заробітної плати і доходів. Вибіркове обстеження доходів сімей робітників і службовців, яке почало здійснюватись у той час, давало певну можливість оцінити диференціацію життєвого рівня. З ідеологічних міркувань поняття «бідність» у той час не вживалось, адекватними йому були поняття «прожитковий мінімум» і «рівень малозабезпеченості». Офіційного визнання вони набули лише на початку 70-х років, водночас із розробкою програми допомоги дітям у малозабезпечених сім'ях.

Поняття «прожитковий мінімум» і «рівень малозабезпеченості» визначались як певна мінімальна межа, що забезпечувала біологічне і соціальне відтворення особи і працівника. На цій теоретичній базі в 1965 р. прожитковий мінімум було встановлено у розмірі 40 крб. Вважалося, що мінімум оплати праці має бути не меншим, ніж 1,5 мінімальних бюджетів, аби забезпечити відтворення працівника і половину утримання. В 1975 р. мінімум було підвищено до 50 крб, а заробітну плату - лише до 70 крб. Наприкінці 80-х років прожитковий рівень (або межа малозабезпеченості) визначався у розмірі 100 крб, а мінімальна заробітна плата - 165 крб.

На сьогоднішній день в Україні за межею бідності, яка відповідно до стандартів Організації Об'єднаних Націй встановлена на рівні 5 доларів на день, проживає більш як 80% населення України. В Україні, за курсом Нацбанку, мінімальна зарплата мала б становити приблизно 3750 гривень. Якщо в африканських країнах поріг бідності 1,25 долара на день, то в Україні прожитковий мінімум на день становить півтора долара. Більше того, доходи знижуються, про що свідчить навіть офіційна статистика. За даними Держстату, у січні 2015 року середня зарплата зменшилася у різних галузях. У сільському господарстві - з 2 869 грн до 2 482 грн, у фінансовій та страховій сфері - з 8 171 грн до 7 192 грн, в освіті - з 3 064 грн до 2 542 грн.

Високий рівень бідності спостерігається в сім'ях з двома дітьми (40,7 відсотка) та багатодітних сім'ях (58,4 відсотка), в сім'ях, у яких є діти і непрацюючі дорослі (36,3 відсотка). Залишається високим рівень бідності в сільській місцевості (32,3 відсотка), який значно перевищує рівень бідності у містах (20,2 відсотка). Крім того, не ліквідовано заборгованість із заробітної плати, не запроваджено ефективну систему надання державної допомоги.

Для розв'язання проблеми бідності необхідна цілеспрямована політика, що ґрунтується на економічних та фінансових можливостях держави та максимальній ефективності їх використання.

У зв'язку з цим вкрай важливими є реалізація наступних завдань:

- запровадження нових механізмів відновлення виробництва, стимулювання економічного зростання та соціального прогресу, зокрема, забезпечення ефективної зайнятості населення шляхом створення життєспроможних підприємств;

- створення умов для гідної праці, в тому числі забезпечення поваги та дотримання прав людини у сфері праці, продуктивної, вільно обраної зайнятості та соціального захисту, а також розвитку та активізації соціального діалогу на всіх рівнях;

- реалізація в кризових умовах короткострокових заходів з надання невідкладно

допомоги найбільш вразливим верствам населення, подолання хронічної бідності, бідності серед працюючих;

- забезпечення реформування систем оплати праці, соціального захисту, пенсійного страхування, надання медичної допомоги, медичного обслуговування;

- запровадження дієвого механізму надання молоді, насамперед, випускникам вищих навчальних закладів, першого робочого місяця;

- розширення можливостей для працевлаштування людей з особливими потребами, зайнятості людей похилого віку;

- упродовження системи надання дієвої адресної соціальної допомоги.

Для подолання бідності необхідно зменшити в Україні податковий тиск, спростити дозвільну систему та створити конкурентоспроможні умови для ведення бізнесу та становлення середнього класу в бізнесі.

Література:

1. Рівень життя населення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economy-zt.info/riven-zhyttya-naselnnya.html>

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО В УКРАЇНІ

ШЕВЧЕНКО В. Ю.

Харківський національний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник - к.е.н., доцент

Гацько А. Ф.

Кукурудзу традиційно вирощують українські аграрії, і вона займає суттєве місце в структурі виробництва зернових. Зазвичай на першому місці перебувають такі культури, як пшениця та ячмінь, що належать до ранніх зернових. І практично завжди, незалежно від урожаю інших культур, кукурудза за обсягами виробництва посідає третє місце. Ще меншу частку охоплюють жито, овес, горох, просо, гречка та інші зернові.

Різке збільшення врожаю в останні роки зумовлене насамперед зменшенням виробництва ранніх зернових через загибель озимих культур. Щоб компенсувати збитки, аграрії пересівають загиблі площі кукурудзою та соняшником.

Зазвичай внутрішнє споживання зерна кукурудзи становить близько 3,5 млн тонн. Але у зв'язку з низьким врожаєм пшениці та ячменю, частина яких іде на фуражні цілі, їх нестачу будуть покривати за рахунок кукурудзи, і тому споживання цього зерна в Україні зростає.

Але перехід до нових умов господарювання загострив проблему підвищення ефективності виробництва. Для підприємства важливо знати не тільки обсяг виробництва продукції, а й скільки витрачено фінансових, матеріальних, трудових та інших ресурсів, які понесені затрати на виробництво цієї продукції [1].

Відомо, що продовольчий потенціал країни оцінюється рівнем забезпеченості її зерновими культурами.

З кожним роком світові ринки збуту зерна розширюються. В цьому ж році українську кукурудзу імпортували навіть країни, які територіально віддалені від нашої держави: Японія – 906,9 тис тонн, Південна Корея – 853,1 тис тонн. Загальний експорт вітчизняної кукурудзи у 2014 році зріс до 15,6 млн тонн.

Основними конкурентами України на світових ринках зерна являються США, Канада, Австралія, Франція, Росія, Казахстан. Посилюють конкуренцію між країнами й інші експортери збіжжя: Угорщина, Польща, Туреччина, Венгрія. Тому на ринку зерна необхідно розвивати логістичну інфраструктуру, що є важливою передумовою для зміцнення конкурентних позицій України на зовнішніх ринках [2].

Країни ЄС вийшли на ринок сільськогосподарської продукції як сильний конкурент на ринку зернових, що фактично було результатом фактичного впровадження субсидій на сільськогосподарську продукцію. В ряді країн виробництво зерна кукурудзи за кількістю достатнє, але за якістю не відповідає вимогам галузей переробної промисловості. В загальному балансі міжнародної торгівлі зерно є товаром, який за питомою вагою у загальному обсязі займає третє місце після вугілля та нафти, а у вартісному виразі воно посідає перше місце [4].

Серед першочергових питань аграрної і продовольчої політики - організація ринкових інфраструктур (біржі, агропромислові концерни, агропромислові - фінансові групи тощо) і забезпечення через них державних інтересів у закупку продовольства, посиленні ринкового регулювання, що пов'язано з інтересами товаровиробників і споживачів.

Таблиця 1

Головні країни-імпортери кукурудзи, тис. тонн

Країни	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Кукурудза	Іран	58,39	84,21	649,12	99,9	940,97	1576,17
	Єгипет	195,82	176	1628,56	1254,98	1768,34	2975,74
	Іспанія	48,16	143,28	387,94	237,45	1225,81	2907,87
	Японія	-	-	293,44	153,55	121,59	906,88
	Південна Корея	-	-	125,83	-	118,02	853,09
	Всього	954,29	2811,74	7178,62	4052,45	7806,32	15630,88

Джерело: Держкомстат [3]

Отже, є підстава сподіватися, що АПК України спроможний задовольнити попит внутрішнього ринку.

Зміна політичного та економічного становища України має супроводжуватися не лише докорінними реформами в агропромисловому виробництві, але й змінами принципів зовнішньоекономічних відносин щодо експорту - імпорту продовольства адекватно ринковим умовам господарюванням.

Для подальшого нарощування експорту сільськогосподарської продукції, в тому числі і зерна кукурудзи, постає необхідність розробки ефективних заходів, результатом яких має бути створення в Україні цілісної, гармонізованої з міжнародними стандартами, системи регулювання зовнішньої торгівлі та інтеграції у світову торгівельну систему.

Усвідомлення тенденцій розвитку українського ринку і структурних змін на ньому має неабияке практичне значення для розробки ефективного механізму формування повноцінного ринку, при цьому неприпустиме копіювання чужих механізмів (польського, китайського, американського чи країн ЄС).

Хоча ринкові закони однакові для всіх країн, механізми їх функціонування в різних країнах складаються по-різному - залежно від специфіки, ступеня розвитку ринків можливостей державних бюджетів щодо підтримки різних груп ринкових суб'єктів. Україна, враховуючи бюджетний дефіцит, може найближчим часом розраховувати лише на відносно дешевий механізм регулювання ринку [2].

При оцінці ефективності сільськогосподарського виробництва необхідно правильно визначити систему взаємопов'язаних показників. З цією метою широко використовуються як натуральні, так і вартісні показники. Доцільно застосовувати на сам перед натуральні показники виходу продукції з урахуванням її якості. Показники урожайності сільськогосподарських культур та продуктивності худоби і птиці досить об'єктивно характеризують рівень ефективності виробництва, про те вони не можуть бути єдиними для всього сільськогосподарського виробництва.

Отже, можна сказати, що зі зростанням виробництва кукурудзи в Україні, можна спостерігати й збільшення обсягів її кормового застосування. Крім того, приріст кормового споживання кукурудзи відповідає динаміці зміни поголів'я основних сільськогосподарських тварин.

Таким чином на світовому ринку кукурудзи Україна є одним із ключових гравців в експортному сегменті, що нарощує свій потенціал. Щодо перспектив розвитку ринку кукурудзи й продуктів її переробки в найближчому майбутньому, то цілком